

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่อปริมาณของทรัพยากรที่ถูกใช้ไปเป็นจำนวนมาก รวมถึงการผลิตเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้รองรับกับความต้องการบริโภคของประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตเกษตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ใช้สารเคมีต่างๆ มากขึ้น โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลกระทบนี้ก่อให้เกิดผลต่อ ดิน น้ำ อากาศ และสิ่งแวดล้อม ทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย และเสื่อมคุณภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ แผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้าง ดังนั้น ทวีโลกจึงหันมาให้ความสำคัญกับการผลิตเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งระบบเกษตรอินทรีย์ก็เป็นทางเลือกหนึ่งในการผลิตที่ยึดหลักการทำเกษตรตามวิถีธรรมชาติ ที่สามารถใช้สารอินทรีย์และปุ๋ยอินทรีย์ ห้ามใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลง ที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โดยระบบเกษตรอินทรีย์มีขั้นตอนการผลิตที่ค่อนข้างเข้มงวด มีกระบวนการตรวจสอบไร่นา ระบบที่รับรองกระบวนการผลิตและคุณภาพของผลผลิตที่ชัดเจนและโปร่งใส ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้จากระบบเกษตรอินทรีย์นี้มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะทำให้ดิน น้ำ และอากาศสะอาดขึ้น ไม่เสื่อมสภาพไปเพราะการปนเปื้อนสารเคมี และมีผลต่อสุขภาพของผู้บริโภคเนื่องจากไม่มีสารเคมีปนเปื้อนหรือตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร

จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด 12,566,911 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ถือครองการเกษตรจำนวน 1,835,425 ไร่ หรือร้อยละ 14.61 ของพื้นที่จังหวัด เป็นพื้นที่การเกษตรในเขตชลประทาน ร้อยละ 35.03 ของพื้นที่ถือครองการเกษตรทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบเชิงเขา มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตร ซึ่งมีเกษตรอินทรีย์เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญอย่างหนึ่ง (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, 2553) จากข้อมูลของสหกรณ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดเชียงใหม่จำกัด (2549) สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญและนิยมปลูกมาก ได้แก่ ข้าวอินทรีย์ ลำไยอินทรีย์ ส้มอินทรีย์ และผักอินทรีย์ โดยในปี 2553 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ที่ปลูกผักอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 3,517 ไร่ ปลูกมากที่สุดที่อำเภอแม่ออน จำนวน 733 ไร่ รองลงมาคืออำเภอแม่แตง และอำเภอสันทราย มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ 698 ไร่ และ 585 ไร่ ตามลำดับ โดยพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ยังมีอยู่น้อย เมื่อเทียบกับศักยภาพของจังหวัดที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกและทำการเกษตร รวมถึงการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ต้องอาศัยเวลาและขั้นตอน โดยเฉพาะการ

แก้ปัญหา และอุปสรรคในด้านการผลิตที่มีต้นทุนอยู่ในระดับสูง ปัญหาด้านการตลาดที่ราคาผลผลิตอยู่ในเกณฑ์สูง นอกจากนี้ยังรวมถึงตลาดเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ตลาดในชุมชน ตลาดนัดเกษตรอินทรีย์ในเมือง และรูปแบบของศูนย์รวบรวมและกระจายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีจำนวนน้อยมากหากเทียบกับจำนวนของตลาดที่จำหน่ายผักทั่วไป ซึ่งผักทั่วไปที่ขายตามท้องตลาดเป็นเกษตรเคมี ส่วนใหญ่มีการปนเปื้อนสารเคมีไม่มากนักน้อย ส่งผลต่อสุขภาพของผู้บริโภค ซึ่งหากมีการส่งเสริมการผลิตผักอินทรีย์ รวมถึงมีการบริหารการตลาดเกษตรอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการจัดการ และสามารถรองรับผลผลิตที่จะผลิตสู่ความต้องการของตลาดได้ จะทำให้ผู้ผลิตมีรายได้ และผู้บริโภคมีทางเลือกรับประทานอาหารที่ปลอดภัยเช่นกัน

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจทั่วไป สภาพการผลิตการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ รวมถึงต้นทุนทางด้านการขนส่ง และนำข้อมูลมาวางแผนการผลิต เพื่อให้มีการจัดสรรการผลิตภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด ให้เกิดการผลิตผักอินทรีย์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับตลาดและทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มเกษตรกรในแง่ของการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปส่งเสริมใช้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรอื่นๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการผลิตและการตลาดของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทราบแผนการผลิตพืชที่เหมาะสมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดด้านทรัพยากรการผลิตและการตลาดในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้จะทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ศึกษาสามารถนำเอาแผนการผลิตที่ได้ไปปรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตของตนเองได้ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่สามารถนำแผนการผลิตที่ได้ไปใช้ในการวางแผนในการสนับสนุนส่งเสริมและช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแผนการผลิตพืชที่เหมาะสมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางการตลาดและทรัพยากร ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปีการเพาะปลูก 2555/2556

1.5 นิยามศัพท์

เกษตรอินทรีย์ ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช วัชพืช หรือในการกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช ตลอดจนไม่ใช้ปุ๋ยเคมีในการปรับปรุงดิน ห้ามใช้จุลินทรีย์ พืช หรือเมล็ดพันธุ์ที่มีการตัดต่อทางพันธุกรรม

ผักอินทรีย์ ผักที่ผลิตด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ ไม่ใช้พันธุ์พืชที่มีการตัดต่อสารพันธุกรรม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อม

ปัญหาการขนส่ง หมายถึง การส่งสินค้า วัตถุดิบ หรือพืชผลทางการเกษตร จากต้นทางหรือจากแหล่งผลิต (sources) ไปยังปลายทางหรือจุดรับสินค้า (destinations) ที่มีค่าใช้จ่ายมาเกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved